

Commentaar

INDIA-PAKISTAN

Trumps lauwe reactie op escalatie Kasjmir is zorgwekkend

Het is altijd weer heftig om te zien hoe dicht de wederzijdse haat onder de oppervlakte ligt bij India en Pakistan. ‘Jai Hind!’, ‘Leve India!’ klonk het op sociale media in India na de luchtaanvallen die woensdag 31 dodelijke slachtoffers maakten in Pakistan. „Hier zullen ze voor boeten”, was de reactie van de Pakistaanse premier. India: „Als Pakistan reageert, zal India reageren.”

Escalatie ligt altijd op de loer als de twee landen ruzie hebben om Kasjmir, het schitterende maar getroubleerde voormalige prinsdom dat al sinds de onafhankelijkheid van de Britten in 1947 het belangrijkste twistpunt is. Telkens weer kijkt de wereld met spanning toe of de twee kernmachten zich zullen weten te beheersen. Ze hebben al drie oorlogen gevoerd om Kasjmir, wordt dit de vierde?

En altijd is daar Washington, dat meteen publiekelijk maant tot terughoudendheid van beide partijen en achter de schermen op diplomatiek niveau hard aan het werk gaat om de situatie te sussen.

Ditmaal loopt het anders. „Het is jammer”, zei president Trump desgevraagd. „Ik hoop dat het heel snel ophoudt.” Een dag later voegde hij toe: „Als er iets is dat ik kan doen om te helpen zal ik dat doen.” Het zijn vrijblijvende, makkelijke opmerkingen.

En dat terwijl dit de meest ernstige situatie rond Kasjmir is in zeker twintig jaar. De directe aanleiding is een aanslag in april, waarbij moslimmilitanten 26 toeristen doodschoten in het Indiase deel van Kasjmir.

Trump liet Rusland en Israël al hun gang gaan, nu staan er twee kernmachten tegenover elkaar

India zoekt de daders in terreurorganisaties die opereren vanuit Pakistan, waaronder Lasjkare-Taiba, dat al vele bloedbaden in India heeft aangericht. Pakistan ontkent betrokkenheid.

Ter vergelding liet premier Narendra Modi negen aanvallen uitvoeren op doelwitten in het door Pakistan bestuurde deel van Kasjmir, maar ook in de belangrijke provincie Punjab. Pakistan op zijn beurt claimt meerdere gevechtsvliegtuigen en drones te hebben neergehaald. Later kwamen daar nog drones bij die volgens Pakistan boven Lahore en Karachi vlogen, twee miljoenensteden die niets met Kasjmir te maken hebben. Grondgevechten tussen militairen langs de bestandslijn in Kasjmir hebben inmiddels zeker twaalf levens gekost.

Elke aantredende Amerikaanse president weet dat hij vroeg of laat met Kasjmir te maken kan krijgen. Voor Trump is dit de eerste internationale crisis die nieuw uitbreekt sinds het begin van zijn tweede termijn, een gelegenheid om te laten zien hoe hij zo iets oplost. Maar zijn opstelling is zo hands-off, dat India de ruimte lijkt te hebben gevoeld om na de aanslag harder terug te slaan dan gebruikelijk.

Dat is zorgwekkend, niet alleen ten aanzien van kruisvat Kasjmir, ook met het oog op alle andere sluimerende conflicten in de wereld. De manier waarop de Amerikaanse president Rusland en Israël hun gang laat gaan in Oekraïne en Gaza was in dit opzicht al veelzeggend. Nu staan er twee kernmachten tegenover elkaar.

Andere wereldleiders roepen nog wel op tot kalmte. De Britse premier Starmer, de nieuwe Duitse bondskanselier Merz, VN-leider Guterres, Frankrijk, China en de Europese Unie deden dit al. Maar zij hebben nu eenmaal niet de invloed die de Verenigde Staten nog altijd als enige hebben. De achteloosheid die Trump aan de dag legt ten aanzien van Kasjmir laat eens te meer zien dat de wereld onder zijn leiding een onveiligere plaats is geworden.

BRIEVEN

FOTO GIEL BONTÉ

DEMOCRATIE

Het onderwijs kan de antidemocratische tendens niet keren

In haar recente essay (3/5) schreef Floor Rusman dat we als samenleving te weinig hebben geleerd van de Tweede Wereldoorlog. Zo hebben we antidemocraten aan de macht geholpen en is nog steeds niet tot iederen doorgedrongen dat je geen onderscheid mag maken op basis van iemands achtergrond. Sterker nog, radicaalrechts is bij jongeren in opmars. Maar wie moet die lessen uit de oorlog dan bijbrengen? Helaas is dat wederom de verantwoordelijkheid van onderwijzend Nederland. Dat is natuurlijk niet gek: leraren zijn de hoeders van de maatschappij. Maar dat is ook een makkelijk argument om alle maatschappelijke problemen in het klaslokaal te parkeren. Terwijl het onderwijs die niet in zijn eentje kan oplossen. Er is een lerarentekort, de klassen en de werkdruk zijn te groot. Vakken als geschiedenis, Frans en Duits staan onder druk. Nog niet de helft van de scholen voldoet aan de doelen van het burgerschapsonderwijs. Taalen rekenvaardigheden zijn een constante bron van zorgen. Kortom, de sector heeft al zorgen genoeg. Daarbij zijn de politici in Den Haag helaas geen lichte voorbeelden waar wij onderwijzers op kunnen terugvallen. Kamerleden discrimineren openlijk en verspreiden nepnieuws. Bovendien maken rechtspopulistische partijen docenten tot onderwerp van spot en bedreiging (bijvoorbeeld het meldpunt voor ‘linkse’ indoctrinatie van Forum voor Democratie). Verder moeten leraren en onderwijsmateriaal volgens

de huidige regering neutraal zijn, maar dat is een onmogelijke opgave. Bij mijn vakken, geschiedenis en maatschappijleer, is het cruciaal onderwerpen vanuit meerdere perspectieven te bekijken. Daarnaast hebben jongeren kennis over de wereld nodig om weerbaar te zijn tegen desinformatie. Helaas hebben sociale media het leren van de ‘juiste’ kennis bemoeilijkt. In de digitale wereld worden meningen gepresenteerd als feiten, en andersom - al helemaal sinds Meta, moederbedrijf van Instagram en Facebook, moderators heeft afgeschaft. En wie niks weet, gelooft alles. Dit maakt jongeren vatbaar voor demagoogen en andere gevaren voor de democratische rechtstaat. Het onderwijs kan alle problemen rond burgerschap niet alleen oplossen. Zowel burgers als politici moeten meehelpen. Ouders moeten hun kinderen het belang van democratie en rechtstaat uitleggen. Een beetje voorkennis kan voor jongeren al zoden aan de dijk zetten. Ook moet de overheid zich meer inspannen om burgers rechtstatelijke beginselen en democratische waarden bij te brengen. Maak die kennis makkelijker te begrijpen, een beetje zoals het NOS Journaal in Makkelijke Taal. Als we deze taak met z’n allen dragen, zullen de lessen uit de Tweede Wereldoorlog niet verloren gaan. **Gijs Korenblik** Docent

DUITSLAND EN ISRAËL

Schaamteloos

Het interview met Jürgen Hardt (‘Duitsland steunt Israël, zonder restricties’, 6/5) is zeer verhelderend, maar vooral ontluisterend. Ik weet niet of deze buitenlandwoordvoerder van de CDU alleen zijn eigen mening verwoordt of dat hij namens zijn partij spreekt. Maar het is hoe dan ook zeer verontrustend dat iemand in zijn positie er dit soort meningen op nahoudt en, erger nog, er schaamteloos voor uitkomt. Hij lijkt mij typisch iemand die te zijner tijd een oud Duits gezegde zal bezigen: „Wir haben es nicht gewusst”. **J.G. Steenbeek** Leusden

DOOD

Belangrijk onderscheid

Babette Rump houdt een pleidooi om het wettelijke verschil tussen een natuurlijke en een niet-natuurlijke dood af te schaffen, omdat het onderscheid niet zo helder te maken is (NRC, 7/5). Daar heeft ze deels gelijk in, maar haar artikel lijkt toch meer op een verkapt pleidooi voor het verruimen van euthanasie. Waar het bij de term ‘natuurlijke dood’ in de wet om gaat, is natuurlijk dat er verschil is

tussen overlijden door ziekte of ongeval en overlijden door toedoen van een ander mens. Doodgaan of doodgemaakt worden. Dit onderscheid blijft belangrijk omdat, nadat de persoon overleden is, niet meer aan diegene gevraagd kan worden of het ook de wens van de persoon was om gedood te worden, of dat zaken als erfenissen of persoonlijke vetes een rol gespeeld hebben.

Ton Smit Utrecht

CONCLAAF

Weg met zwarte rook

Op 7 mei zijn de kiesgerechtigde kardinalen in conclaaf gegaan.

Sindsdien is het kijken naar de schoorsteen. Zwarte rook? Dan is er nog geen nieuwe paus. Witte rook: *Habemus Papam*. Een mooie en lange traditie, maar wordt het niet eens tijd voor een update van de kleur van de rook? Zwart staat in dit geval voor langer wachten, mislukken. De kleur van de rook blijft hangen in een verleden dat zwart nog altijd koppelt aan ‘niet gelukt’. Een kleine aanpassing in kleur zou helemaal niet misstaan. **Ilona Dekker** Nieuwegein

POPULISME

Zelfonderzoek

Bas Heijne heeft gelijk dat populistische partijen er bestuurlijk niets van bakken en ontwrichten (NRC, 3/5). Maar ook ‘gewone’ regeringen stellen hier te vaak teleur: tunnelvisie, uitstelgedrag, hun eigen belangen boven algemeen belang plaatsen, deskundigen negeren als hun bevindingen niet goed uitkomen. En als ze daadkracht tonen, zijn er nog vertragende procedures. Met goed bestuur kunnen democratische partijen populistische partijen afsnijden, mits ze aan zelfonderzoek doen en hieruit lering trekken. **F. Bakker** Nijmegen

Er is verschil tussen dood door ziekte of door een mens